

U Informaciji o zagađenju životne sredine u Zeničko-dobojskom kantonu iz februara 2020. godine, koju je za potrebe Skupštine Kantona izradio Institut „Kemal Kapetanović“, stoji da zagađivači neredovno prijavljuju svoje emisije u bazu podataka Registra o postrojenjima i zagađivanjima Federacije BiH i bazu podataka Registra o postrojenjima i zagađivanjima Zeničko-dobojskog kantona, a često ne prijavljuju stvarno stanje svojih emisija i uzroka nastajanja takvih emisija; da se najčešće ne vrši validacija prijavljenih emisija u skladu sa Uputstvom za proračun godišnjih emisija SO₂, CO₂ i čvrstih čestica u zrak za obvezike Uredbe o vrstama, naknadama i kriterijima za obračun naknada za zagađivače zraka. Naglašeno je da je stanovništvo Zenice, Kaknja, Visokog, Maglaja i Tešnja izloženo zagađenju zraka (SO₂, lebdeće čestice i taložne materije) većem od dozvoljenog dok su stanovnici Breze, Vareša, Olova, Žepča, Zavidovića, Doboj-Juga i Usore ovakvim zagađenjima izloženi u zimskom periodu.

U Udruženju građana EcoForum tvrde da ne postoje pouzdani podaci o broju ljudi oboljelih usljed zagađenja zraka u Zeničko-dobojskom kantonu, posebno u širem području grada Zenica gdje su stacionirani najveći zagađivači za to područje.

„Ako prošetate kroz naselja oko Mittala lako ćete saznati da nema kuće u kojoj nema oboljelog od karcinoma, svih svrsta, posebno pluća. Nikada nije urađena studija o direktnoj povezanosti Željezare i Mittala sa oboljenjima stanovništva – bronhitisi, leukemije i druga slična oboljenja. Što se tiče statistika – mnogo plućnih bolesnika je liječeno u Travniku ili Tešnju gdje je specijalizovana bolnica za plućne bolesti i tamo umire mnogo tih bolesnika, pa djeluje da je tamo smrtnost veća nego u Zenici. Mi smo predlagali Vladi i Institutu da finansiraju i urade studiju uticaja Koksare na zdravlje građana jer Koksara je izvor emisije SO₂, benzola, benzena i benzoapirena koji su dokazano kancerogeni spojevi. Mjerenja tih emisija su bila obaveza Mittala u protekle dvije okolinske dozvole i oni to nisu nikada uradili, a ispitivanje koje smo mi predlagali je trebalo uraditi na uzorcima osoba raznih starosnih grupa nastanjenih oko Mittala i kontrolne grupe izvan područja zagađenja, ali to nikada nije odobreno“, kaže Zlatan Alibegović, predsjednik Udruženja. Naglašava da je analiza Instituta za hranu samo statistička analiza, odnosno prikupljanje dostupnih podataka i njihova interpretacija. Za njega je mnogo značajnija reakcija Tužilaštva Ze-do kantona na njihovu tužbu protiv Arcelor Mittal-a.

„Mi smo prije pet godina podnijeli tužbu, odbili su nas, pa smo se žalili Tužilaštvu FBiH koje je utvrdilo da postoje osnov sumnje da su prijavljeni počinili kazneno djelo onečišćenja okoliša, odnosno da su djelovali u suprotnosti sa prethodno izdatim važećim okolinskim dozvolama, da je kantonalno Tužilaštvo radnje iz naše prijave smatralo prekršajem i predmet vratilo kantonalnom Tužilaštvu koje sada opet tvrdi da nema dokaza da Mittal zagađuje zrak

u Zenici“ kaže Alibegović

“Posebno je izloženo prekoračenju graničnih vrijednosti zagađujućih materija u zraku stanovništvo u bližoj okolini dominantnih izvora emisija, a potom u gradskom i prigradskom području Grada Zenice... Prema zakonskoj regulativi nije moguće više odobriti izgradnju nijednog postrojenja koje emituje zagađujuće materije u zrak jer ne postoji mogućnost za prijem novih količina zagađujućih materija u atmosferski zrak ovog područja, bez eventualnih kompenzacionih mjera u smislu smanjenja emisija na postojećim izvorima najmanje u količini koje bi planirano postrojenje emitovalo u zrak”, upozoravaju autori Informacije naglašavajući da mjerenje zagađenja nije konstantno na svim ovim područjima. Ministar za okoliš u Vladi Ze-do kantona Arnel Isak kaže da su najveći izvori zagađenja, a prema registru o postrojenjima i zagađivanjima Zeničko-dobojskog kantona, emisija iz industrijskih i energetske postrojenja, emisija iz malih ložišta u kojima se pretežno koristi čvrsto gorivo i saobraćaj, te emisija iz sektora usluga. Alibegović se plaši da u vlasti u Ze-do kantona nema niko ko razumije refleksije zagađenja na zdravlje.

Izvor: interview.ba